

Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
YVES'A BOTA
przedstawiona w dniu 8 września 2016 r.¹

Sprawa C-484/15

**Ibrica Zulfikarpašić
przeciwko
Slavenowi Gajerowi**

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Općinski sud u Novom Zagrebu (sąd rejonowy w Nowym Zagrzebiu, Chorwacja)]

Odesłanie prejudycjalne — Współpraca sądowa w sprawach cywilnych — Rozporządzenie (WE) nr 805/2004 — Europejski tytuł egzekucyjny dla roszczeń bezspornych — Dokumenty, którym mogą być nadane zaświadczenia ETE — Nakaz egzekucyjny wydany przez notariusza w oparciu o dokument autentyczny

1. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni rozporządzenia (WE) nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie utworzenia europejskiego tytułu egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych².
2. Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Ibricą Zulfikarpašićem, adwokatem prowadzącym działalność w Chorwacji a Slavenem Gajerem, zamieszkałym również w Chorwacji, który to spór dotyczy nadania zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego, w rozumieniu rozporządzenia nr 805/2004, nakazowi egzekucyjnemu wydanemu przez notariusza na podstawie dokumentu autentycznego.
3. Općinski sud u Novom Zagrebu (sąd rejonowy w Nowym Zagrzebiu, Chorwacja) chciałby w istocie ustalić, czy notariusz, który zgodnie z chorwackim prawem wydał, na podstawie dokumentu autentycznego, prawomocny i nadający się do wykonania w drodze egzekucji nakaz egzekucyjny, jest uprawniony do nadania temu nakazowi zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego, jeżeli od nakazu nie został wniesiony sprzeciw, a w razie odpowiedzi przeczącej, czy sąd krajowy może nadać takie zaświadczenie, jeżeli nakaz dotyczy roszczenia bezspornego.
4. Niniejsza sprawa daje Trybunałowi sposobność przedstawienia użytecznych wyjaśnień w kwestii zakresu pojęć „orzeczenia” i „sądu” w rozumieniu rozporządzenia nr 805/2004, a w szczególności rozstrzygnięcia, czy notariusza, któremu prawo krajowe nadaje uprawnienie do wydawania nakazów egzekucyjnych, można uznać za „sąd”.

1 — Język oryginału: francuski.

2 — Dz.U. 2004, L 143, s. 15 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 19, t. 7, s. 38; sprostowanie Dz.U. L 174, s. 22.

5. Jednakże w pierwszej kolejności powstaje zagadnienie dopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, ponieważ z lektury postanowienia odsyłającego wynika, że obydwie strony sporu w postępowaniu głównym zamieszkują w Chorwacji, tak że sytuacja – na pierwszy rzut oka – może być uznana za „czysto wewnętrzną”, a w konsekwencji za nieobjętą zakresem stosowania prawa Unii.

6. W niniejszej opinii pragnę w pierwszej kolejności zająć stanowisko, w myśl którego rozważany wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest dopuszczalny, mimo że spór w postępowaniu głównym toczy się między powodem i pozwanym mającymi miejsce zamieszkania na terytorium Republiki Chorwacji. Chociaż bowiem nadanie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego na podstawie rozporządzenia nr 805/2004 ma na celu umożliwienie uznania i wykonania orzeczenia w państwie członkowskim innym niż państwo, w którym orzeczenie to zostało wydane, to dopuszczalność skierowania do państwa członkowskiego, w którym zostało ono wydane wniosku o nadanie zaświadczenia nie jest uzależniona do wykazania przez wierzyciela transgranicznego charakteru sporu.

7. W drugiej kolejności pragnę zająć stanowisko, w myśl którego nakaz egzekucyjny wydany przez notariusza na podstawie dokumentu autentycznego stanowi orzeczenie w rozumieniu art. 4 pkt 1 rozporządzenia nr 805/2004, jeżeli uprawniony do wydania tego nakazu notariusz pełni, w ramach wykonywania tej szczególnej funkcji, funkcję organu sądowego, co wymaga, aby dawał on gwarancje niezależności i bezstronności oraz rozstrzygał w ramach własnych kompetencji, wydając orzeczenia, które, po pierwsze, przed nadaniem im zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego były lub mogły być przedmiotem postępowania kontradiktoryjnego i, po drugie, od których przysługuje środek zaskarżenia do organu sądowego. Z zastrzeżeniem weryfikacji, której musi dokonać sąd odsyłający, w szczególności jeśli chodzi o aspekt poszanowania wymogów niezależności i bezstronności, jestem zdania, że notariusz uprawniony do wydania nakazu egzekucyjnego spełnia przesłanki uznania go za „sąd”.

8. Po trzecie notariusz ten, który stanowi „sąd wydania” w rozumieniu art. 4 pkt 6 i art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 805/2004 jest właściwy dla nadania zaświadczenia europejskiego tytułu wykonawczego wydanemu przez siebie nakazowi, który nadaje się do wykonania w drodze egzekucji wobec braku sprzeciwu dłużnika.

I – Ramy prawne

A – Prawo Unii

9. Zgodnie z brzmieniem motywów 5, 7 i 20 rozporządzenia nr 805/2004:

„(5) Pojęcie »roszczenia bezsporne« powinno obejmować wszystkie sytuacje, w których wierzyciel, przy możliwym do zweryfikowania niekwestionowaniu przez dłużnika rodzaju lub wysokości roszczenia pieniężnego, uzyskał decyzję sądu przeciwko dłużnikowi albo nadający się do wykonania dokument wymagający wyraźnej zgody dłużnika, np. ugodę sądową lub dokument urzędowy.

[...]

(7) Niniejsze rozporządzenie powinno stosować się do orzeczeń, ugód sądowych i dokumentów urzędowych w sprawie roszczeń bezspornych oraz decyzji wydanych na skutek zaskarżenia orzeczeń, ugód sądowych i dokumentów urzędowych, którym nadano zaświadczenie Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego.

[...]

(20) Ubieganie się o nadanie zaświadczenia Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych powinno być fakultatywne dla wierzyciela, który może zamiast tego wybrać system uznawania i wykonywania zgodnie z rozporządzeniem [Rady] (WE) nr 44/2001 [z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych³] lub inne instrumenty wspólnotowe”.

10. Artykuł 1 rozporządzenia nr 805/2004, zatytułowany „Przedmiot”, stanowi:

„Celem niniejszego rozporządzenia jest utworzenie Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych, aby umożliwić, poprzez ustanowienie minimalnych standardów, swobodny przepływ orzeczeń, ugód sądowych oraz dokumentów urzędowych na obszarze wszystkich państw członkowskich, bez potrzeby wszczynania jakichkolwiek postępowań pośrednich w państwie członkowskim wykonania przed uznaniem i wykonaniem”.

11. Artykuł 3 ust. 1 tego rozporządzenia zatytułowany „Tytuły egzekucyjne, którym mają być nadane zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego” stanowi:

„Niniejsze rozporządzenie stosuje się do orzeczeń, ugód sądowych oraz dokumentów urzędowych dotyczących roszczeń bezspornych.

Roszczenie uznaje się za bezsporne, jeżeli:

- a) dłużnik wyraźnie zgodził się co do niego [uznał je] poprzez uznanie lub w drodze ugody zatwierdzonej przez sąd lub zawartej przed sądem w toku postępowania; lub
- b) dłużnik nigdy nie wniósł przeciwko niemu sprzeciwu, zgodnie ze stosownymi wymogami proceduralnymi wynikającymi z prawa państwa członkowskiego wydania, w toku postępowania sądowego; lub
- c) dłużnik nie stawił się ani nie był reprezentowany na rozprawie sądowej dotyczącej tego roszczenia, po początkowym zakwestionowaniu roszczenia w toku postępowania sądowego, pod warunkiem że takie zachowanie traktuje się jako milczące uznanie roszczenia lub uznanie faktów przedstawianych przez wierzyciela na mocy prawa państwa członkowskiego wydania; lub
- d) dłużnik wyraźnie zgodził się co do niego [wyraźnie uznał je] w dokumencie urzędowym”.

12. Artykuł 4 tego rozporządzenia, zatytułowany „Definicje”, stanowi:

„Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) »orzeczenie«: każde orzeczenie wydane przez sąd lub trybunał państwa członkowskiego, bez względu na nazwę, jaką takie orzeczenie jest określone, w tym wyrok, nakaz, postanowienie lub nakaz egzekucyjny, a także ustalenie kosztów lub wydatków przez urzędnika sądowego;
- 2) »roszczenie«: roszczenie o zapłatę konkretnej kwoty pieniężnej, która stała się wymagalna lub dla której termin wymagalności został określony w orzeczeniu, ugodzie sądowej lub dokumencie urzędowym;

3 — Dz.U. L 12, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 19, t. 4, s. 42.

- 3) »dokument urzędowy«:
- a) dokument, który został formalnie sporządzony lub zarejestrowany jako dokument urzędowy i którego autentyczność:
 - (i) odnosi się do podpisu i treści dokumentu; oraz
 - (ii) została stwierdzona przez władzę publiczną lub inną władzę upoważnioną do tego celu przez państwo członkowskie, w którym wydano dany dokument;
- lub
- b) porozumienie odnoszące się do zobowiązań alimentacyjnych zawarte z władzami administracyjnymi lub przez nie poświadczone;
- [...]
- 6) »sąd wydania«: sąd lub trybunał, który prowadził postępowanie w momencie spełnienia warunków określonych w art. 3 ust. 1 lit. a), b) lub c);
- 7) w Szwecji, w uproszczonym postępowaniu dotyczącym nakazów zapłaty (betalningsföreläggande), wyrażenie »sąd« obejmuje również szwedzkie służby egzekucyjne (kronofogdemyndighet)».

B – Prawo chorwackie

13. Zgodnie z art. 31 Ovršni zakon (ustawy o egzekucji)⁴, w brzmieniu mającym zastosowanie do rozpatrywanych w postępowaniu głównym okoliczności faktycznych:

„1. Zgodnie z niniejszą ustawą dokumentem autentycznym jest faktura, weksel oraz czek z protestem, wraz z załączoną w razie potrzeby zwróconą fakturą, tak aby umożliwić ustalenie roszczenia, dokument urzędowy, wyciąg z ksiąg rachunkowych, uwierzytelniony dokument prywatny oraz wszelki dokument uznany za urzędowy zgodnie z przepisami szczególnymi. Wyliczenie odsetek uznawane jest również za fakturę.

2. Dokument autentyczny nadaje się do wykonania w drodze egzekucji, jeżeli figurują na nim dane wierzyciela i dłużnika, jak również przedmiot, charakter, zakres i data wymagalności zobowiązania pieniężnego.

3. Faktura przedstawiona do zapłaty osobie fizycznej nieprowadzącej działalności podlegającej rejestracji, oprócz informacji wyszczególnionych w pkt 2 niniejszego artykułu, powinna zawierać informację dla dłużnika, że w przypadku niewykonania wymagalnego zobowiązania pieniężnego, wierzyciel może, na podstawie dokumentu autentycznego, zażądać egzekucji.

[...]”.

14. Artykuł 278 ustawy o egzekucji stanowi, że „notariusze rozstrzygają w przedmiocie wniosków o egzekucję na podstawie dokumentu autentycznego zgodnie z przepisami ww. ustawy”.

⁴ — *Narodne novine*, nr 112/12.

15. Artykuł 357 ustawy o egzekucji stanowi, że nadawanie zaświadczeń europejskiego tytułu egzekucyjnego orzeczeniom, ugom sądowym, dokumentom urzędowym należy do kompetencji „sądów, organów administracji, notariuszy lub osób fizycznych lub prawnych powiązanych z organami publicznymi i upoważnionych do wydawania odpisów wydanych przez sądy krajowe i dotyczących roszczeń bezspornych europejskich tytułów egzekucyjnych”.

16. Artykuł 358 ust. 4 ustawy o egzekucji przewiduje, że „jeżeli notariusz stwierdzi, że przesłanki nadania zaświadczenia [europejskiego tytułu egzekucyjnego] nie są spełnione, przekazuje wniosek o nadanie zaświadczenia wraz z kopią dokumentów lub odpowiednimi dokumentami sądowi rejonowemu właściwemu dla siedziby jego kancelarii, aby sąd ten orzekł w przedmiocie wniosku”.

II – Okoliczności sporu w postępowaniu głównym i pytania prejudycjalne

17. Adwokat I. Zulfikarpašić, w związku umową o zastępstwo prawne zawartą z klientem, S. Gajerem, wystawił fakturę, która nie została zapłacona.

18. Na podstawie tej faktury, uznanej za „dokument autentyczny”, I. Zulfikarpašić uzyskał w dniu 12 lutego 2014 r. wydanie przez notariusza prawomocnego nakazu egzekucyjnego.

19. W dniu 13 listopada 2014 r. I. Zulfikarpašić złożył do notariusza wniosek o nadanie temu nakazowi zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego w rozumieniu rozporządzenia nr 805/2004, aby uzyskać możliwość wszczęcia postępowania egzekucyjnego w celu uzyskania zaspokojenia wierzytelności.

20. Stwierdziwszy, że przesłanki wymagane dla nadania zaświadczenia nie zostały spełnione, notariusz, na podstawie art. 358 ust. 4 ustawy o egzekucji przekazał sprawę do Općinski sud u Novom Zagrebu (sądu rejonowego w Nowym Zagrzebiu). Zdaniem tego sądu notariusz zwrócił w szczególności uwagę, że o ile art. 4 pkt 7 rozporządzenia nr 805/2004 przewiduje, iż pojęcie „sądu” obejmuje szwedzkie służby egzekucyjne, żaden podobny przepis nie stawia chorwackiego notariatu na równi z sądem w rozumieniu tego rozporządzenia.

21. Powziąwszy wątpliwość co do zgodności ustawy o egzekucji z rozporządzeniem nr 805/2004, Općinski sud u Novom Zagrebu (sąd rejonowy w Nowym Zagrzebiu) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

- „1) Czy przepisy ustawy [...] o egzekucji dotyczące europejskiego tytułu egzekucyjnego są zgodne z rozporządzeniem [...] nr 805/2004, a w szczególności [...], czy w Chorwacji, w postępowaniu dotyczącym wydania nakazu egzekucyjnego na podstawie dokumentu autentycznego, pojęcie »sądu« [...] obejmuje również notariuszy?
- 2) Czy notariusze mogą nadawać zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego prawomocnym i podlegającym wykonaniu w drodze egzekucji nakazom egzekucyjnym, wydanym przez nich na podstawie dokumentu autentycznego, gdy od danego nakazu nie został wniesiony sprzeciw? W przypadku odpowiedzi przeczącej, [...] czy sąd może nadać zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego nakazom egzekucyjnym wydanym przez notariusza na podstawie dokumentu autentycznego, gdy nakazy te dotyczą zasadniczo roszczenia bezspornego. Jakiego w takim przypadku należałoby użyć formularza [...]?”.

III – Ocena

A – W przedmiocie dopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

22. Nie uważam, aby można było kwestionować dopuszczalność wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na tej podstawie, że sytuację, w której wniosek o nadanie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego został złożony przed sądem państwa członkowskiego zamieszkania wierzyciela lub dłużnika, należy uznać za „czysto wewnętrzną”.

23. Chociaż obydwie strony sporu w postępowaniu głównym mają miejsce zamieszkania w Republice Chorwacji, nie wynika z tego w żadnym razie, że rozporządzenie nr 805/2004 nie ma zastosowania do tego sporu.

24. Po pierwsze, zakres stosowania rozporządzenia nr 805/2004 nie ogranicza się do sporów transgranicznych.

25. W odróżnieniu od rozporządzenia (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiającego postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty⁵, rozporządzenia (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiającego europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń⁶, lub też rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 655/2014 z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiającego procedurę europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym w celu ułatwienia transgranicznego dochodzenia wierzytelności w sprawach cywilnych i handlowych⁷, rozporządzenie nr 805/2004 nie ustanawia bowiem przesłanki jego stosowania związanej z transgranicznym charakterem sporu, przez który najczęściej należy rozumieć sprawę, w której przynajmniej jedna ze stron ma miejsce zamieszkania lub miejsce stałego pobytu w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie sądu rozpoznającego sprawę⁸.

26. Podczas gdy przywołane rozporządzenia wprowadziły nowe, jednolite europejskie rodzaje postępowań mające zastosowanie wyłącznie do spraw transgranicznych i odrębne od postępowań krajowych, które są prowadzone równolegle, rozporządzenie nr 805/2004 nie ustanawia w istocie jednolitego europejskiego tytułu egzekucyjnego, lecz nadaje krajowym orzeczeniom zdolność swobodnego funkcjonowania w europejskim obszarze sądowym, poprzez nadanie tym orzeczeniom zaświadczenia, które pełni funkcję „paszportu europejskiego”.

27. Wobec braku sformułowania jakiegokolwiek przesłanki związanej z transgranicznym charakterem sprawy, nic nie stoi na przeszkodzie, aby wniosek o nadanie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego został złożony w sporze toczącym się między dwiema stronami, których miejsca zamieszkania lub stałego pobytu znajdują się w tym samym państwie członkowskim. Takiej sytuacji dotyczy domyślnie art. 6 ust. 1 lit. d) rozporządzenia nr 805/2004, który uzależnia nadanie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego orzeczeniu dotyczącemu roszczenia bezspornego w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. b) lub c) rzeczonego rozporządzenia od wydania tego orzeczenia w państwie członkowskim, w którym dłużnik ma miejsce zamieszkania, jeżeli jest on konsumentem, nie wymagając przy tym by wierzyciel miał miejsce zamieszkania w innym państwie członkowskim.

5 — Dz.U. 2006, L 399, s. 1.

6 — Dz.U. 2007, L 199, s. 1.

7 — Dz.U. 2014, L 189, s. 59.

8 — Zobacz art. 3 ust. 1 rozporządzeń nr 1896/2006 i nr 861/2007. Rozporządzenie nr 655/2014 definiuje sprawę transgraniczną jako sprawę, w której rachunek bankowy lub rachunki bankowe, które mają zostać objęte nakazem zabezpieczenia, prowadzone są w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie sądu, do którego zwrócono się z wnioskiem o wydanie nakazu zabezpieczenia i państwo, w którym wierzyciel ma miejsce zamieszkania (art. 3 ust. 1 tego rozporządzenia).

28. Zresztą taki przypadek zachodzi w często spotykanych sytuacjach, gdy dłużnik jest właścicielem nieruchomości położonej za granicą lub posiadaczem rachunków w bankach z siedzibą w innych państwach członkowskich. Mimo że dłużnik ma miejsce zamieszkania w tym samym państwie co wierzyciel, wierzyciel ten może więc mieć interes w tym, aby dysponować europejskim tytułem egzekucyjnym, który umożliwi mu prowadzenie egzekucji z mienia znajdującego się w innych państwach członkowskich.

29. Po drugie, dopuszczalność wniosku o nadanie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego nie jest uzależniona od udowodnienia przez wierzyciela, że wystąpił on w innym państwie członkowskim z żądaniem uznania lub wykonania orzeczenia lub że dłużnik jest właścicielem mienia znajdującego się w innych państwach członkowskich, z którego mogłaby być prowadzona egzekucja.

30. O ile celem rozporządzenia nr 805/2004 jest umożliwienie uznawania i wykonywania we wszystkich państwach członkowskich orzeczeń, ugód sądowych oraz dokumentów urzędowych dotyczących roszczeń bezspornych, bez potrzeby wszczynania postępowania w sprawie exequatur, to żaden przepis tego rozporządzenia nie nakłada na wierzyciela obowiązku przedstawienia dowodu co do użyteczności, względnie konieczności uzyskania europejskiego tytułu egzekucyjnego.

31. Należy w tym względzie zauważyć, że art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 805/2004 precyzuje, iż wniosek o nadanie zaświadczenia orzeczeniu dotyczącemu roszczenia bezsporne może być złożony „w dowolnym czasie”, co oznacza, że wierzyciel może co do zasady, już w momencie składania pisma wszczynającego postępowanie, obok żądania głównego, złożyć posiłkowo wniosek o nadanie zaświadczenia orzeczeniu, które będzie wydane⁹, jednakże pod warunkiem, że orzeczenie to nadaje się do natychmiastowego wykonania w drodze egzekucji w państwie wydania¹⁰. Możliwość złożenia wniosku o nadanie zaświadczenia nie jest uzależniona od wykazania przez wierzyciela, że wystąpił w innym państwie członkowskim z żądaniem uznania albo stwierdzenia wykonalności orzeczenia lub że dłużnik jest właścicielem znajdującego się w innym państwie członkowskim mienia, z którego mogłaby być prowadzona egzekucja. Żądanie takich, trudnych do dostarczenia, dowodów prowadziłoby zresztą do poważnego osłabienia skuteczności rozporządzenia nr 805/2004, którego racją bytu jest ułatwienie automatycznego obiegu krajowych tytułów egzekucyjnych w europejskim obszarze sądowym. Co więcej, łatwo sobie wyobrazić, że dłużnik zamieszkały w tym samym państwie członkowskim co jego wierzyciel, mógłby doprowadzić się w toku postępowania do niewypłacalności przenosząc majątek za granicę, aby uniknąć egzekucji.

32. W istocie europejski tytuł egzekucyjny, jak wskazuje jego nazwa, z natury rzeczy zakłada istnienie elementu zagranicznego, ponieważ służy on wyłącznie umożliwieniu wykorzystania krajowego tytułu egzekucyjnego w innych państwach członkowskich na zasadzie „europejskiego paszportu sądowego”, który może być uzyskany bez potrzeby wykazywania, że krajowe orzeczenie będzie włączone w obieg w innych państwach członkowskich. Pozwolę sobie na porównanie z wydaniem europejskiego nakazu aresztowania. Czy krajowy organ sądowy, aby prawidłowo wydać europejski nakaz aresztowania, musi wykazać, że poszukiwana osoba rzeczywiście znajduje się w innym państwie członkowskim? Czy gdyby ten organ sądowy zwrócił się do Trybunału o dokonanie wykładni przepisów decyzji ramowej Rady

9 — Zobacz, podobnie, przewodnik praktyczny dotyczący zastosowania rozporządzenia w sprawie europejskiego tytułu egzekucyjnego dostępny pod następującym adresem: https://e-justice.europa.eu/content_european_enforcement_order-54-pl.do?init=true. W przewodniku tym wyjaśniono, że wniosek o nadanie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego nie wymaga, aby występował jakikolwiek element międzynarodowy oraz że nie jest konieczne, aby jedna ze stron miała miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu za granicą lub by wykonanie orzeczenia miało nastąpić za granicą (s. 16).

10 — Jeżeli chodzi o przesłankę dotyczącą wykonalności orzeczenia w państwie członkowskim wydania – zob. art. 6 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 805/2004.

2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r.¹¹, dotyczącej przesłanek wydawania wspomnianego nakazu, Trybunał powinien uznać wniosek za niedopuszczalny z uwagi na to, że dopóki poszukiwana osoba nie została przesłuchana w innym państwie członkowskim, sytuacja leżąca u podstaw sprawy w postępowaniu głównym ma charakter wyłącznie wewnętrzny¹²?

33. Skoro zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego – ze względu na sam swój przedmiot – ma wymiar ściśle europejski, wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym nie może zostać uznany za niedopuszczalny na tej podstawie, że okoliczności sprawy w postępowaniu głównym sytuują się poza zakresem stosowania rozporządzenia nr 805/2004. Poza tym zbędne jest uzasadnianie dopuszczalności wniosku w oparciu o orzecznictwo zapoczątkowane wyrokiem z dnia 18 października 1990 r. w sprawie Dzodzi¹³, zgodnie z którym Trybunał jest właściwy, aby orzekać w sprawie odesłania prejudycjalnego dotyczącego przepisu prawa Unii w szczególnej sytuacji, gdy prawo krajowe państwa członkowskiego odsyła do tego przepisu w celu określenia zasad stosowanych do sytuacji o charakterze wyłącznie wewnętrznym państwa członkowskiego¹⁴. Ustawa o egzekucji nie odsyła zresztą do treści rozporządzenia nr 805/2004, w celu określenia zasad mających zastosowanie do sytuacji o charakterze wyłącznie wewnętrznym Republiki Chorwacji, lecz ogranicza się do wskazania organów właściwych w sprawach nadawania zaświadczeń europejskiego tytułu egzekucyjnego orzeczeniom, ugodom sądowym i dokumentom urzędowym odnoszącym się do roszczeń bezspornych.

34. Wynika z tego, że wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym nie może być uznany za niedopuszczalny w oparciu o uzasadnienie, że wniosek o wszczęcie egzekucji na podstawie nakazu rozpatrywanego w postępowaniu głównym nie został wcześniej złożony w państwie członkowskim innym niż państwo, w którym złożono wniosek o nadanie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego.

35. Dodam, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem pytania dotyczące prawa Unii korzystają z domniemania, iż mają one znaczenie dla sprawy, a odmowa wydania przez Trybunał orzeczenia w trybie prejudycjalnym, o które wnioskował sąd krajowy, jest możliwa tylko wtedy, gdy jest oczywiste, że wykładnia lub ocena ważności przepisu prawa Unii, o którą się zwrócono, nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym lub przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, gdy problem jest natury hipotetycznej, bądź też gdy Trybunał nie dysponuje informacjami w zakresie stanu faktycznego lub prawnego niezbędnymi do udzielenia użytecznej odpowiedzi¹⁵. Otóż w niniejszej sprawie nie wynika ani z postanowienia odsyłającego ani z uwag zainteresowanych stron, by spór w postępowaniu głównym był pozorny i sztucznie wykreowany lub by pytanie prejudycjalne miało charakter czysto hipotetyczny.

36. Z powyższego wynika, że wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest dopuszczalny.

37. Przejdę teraz do analizy pytań.

11 — Decyzja ramowa w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. 2002, L 190, s. 1).

12 — Na etapie wydawania europejskiego nakazu aresztowania pojawia się raczej inne pytanie dotyczące istnienia sprawy w postępowaniu głównym.

13 — C-297/88 i C-197/89, EU:C:1990:360.

14 — Punkty 36 i 37 tego wyroku.

15 — Zobacz w szczególności, podobnie, wyrok z dnia 16 czerwca 2016 r., Saint Louis Sucre (C-96/15, EU:C:2016:450, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo).

B – W przedmiocie pytań prejudycjalnych

38. Poprzez swoje pytanie pierwsze sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy przepisy ustawy o egzekucji upoważniają notariuszy do nadawania zaświadczeń europejskiego tytułu egzekucyjnego nakazom egzekucyjnym, które wydają oni w oparciu o dokumenty autentyczne i co do których dłużnik nie wniósł sprzeciwu, są zgodnie z rozporządzeniem nr 805/2004.

39. Wprawdzie, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, w ramach odesłania prejudycjalnego Trybunał nie może wypowiadać się ani w kwestiach dotyczących wewnętrznego prawa państwa członkowskiego, ani w przedmiocie zgodności przepisów krajowych z prawem Unii, może jednak przedstawić kryteria wykładni prawa Unii, które umożliwią sądowi krajowemu rozstrzygnięcie zawisłego przed nim sporu¹⁶.

40. W niniejszej sprawie sąd odsyłający chciałby w istocie ustalić, czy tytuł egzekucyjny, taki jak nakaz egzekucyjny wydany przez notariusza na podstawie ustawy o egzekucji, w oparciu o dokument autentyczny, stanowi orzeczenie w sprawie roszczenia bezspornego, któremu może zostać nadane zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego.

41. Aby udzielić odpowiedzi na to pytanie, należy na wstępie zauważyć, że art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 805/2004 zawiera definicje trzech kategorii „tytułów egzekucyjnych”, do których ma zastosowanie procedura nadawania zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego. Zgodnie z tym przepisem, rozporządzenie stosuje się do „orzeczeń, ugód sądowych oraz dokumentów urzędowych dotyczących roszczeń bezspornych”.

42. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wymaga zatem, aby zbadać, czy nakaz egzekucyjny wydany przez notariusza na podstawie ustawy o egzekucji należy do jednej z tych trzech kategorii tytułów egzekucyjnych, którym może zostać nadane zaświadczenie.

43. Na wstępie należy wykluczyć uznanie go za ugodę sądową, ponieważ jest oczywiste, że nakaz wydany jednoosobowo przez notariusza, jedynie na podstawie wystawionej przez wierzyciela faktury uznanej za „dokument autentyczny”, nie ma charakteru umowy, której treść zależałaby od woli stron.

44. Pozostaje zatem zbadać, czy nakaz ten można zakwalifikować jako dokument urzędowy albo orzeczenie dotyczące roszczenia bezspornego.

1. W przedmiocie możliwości zakwalifikowania nakazu jako dokumentu urzędowego dotyczącego roszczenia bezspornego

45. Artykuł 4 pkt 3 rozporządzenia nr 805/2004 zawiera precyzyjną definicję dokumentu urzędowego odpowiadającą definicji sformułowanej przez Trybunał w wyroku z dnia 17 czerwca 1999 r., Unibank¹⁷, na potrzeby wykładni art. 50 konwencji brukselskiej¹⁸, która to definicja była zainspirowana sprawozdaniem Jenarda-Möllera w sprawie konwencji o jurysdykcji i uznawaniu oraz wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, sporządzonej w Lugano w dniu 16 września 1988 r.¹⁹. Zgodnie z tą definicją dokument ma charakter urzędowy, jeżeli spełnione są trzy przesłanki. Po pierwsze, urzędowy charakter dokumentu powinien być mu nadany przez organ administracji publicznej, po drugie, ten urzędowy charakter powinien odnosić się nie tylko do podpisu, lecz również do treści dokumentu, a po trzecie, dokument powinien sam w sobie nadawać się do wykonania

16 — Zobacz wyrok z dnia 12 lipca 2012 r., Giovanardi i in. (C-79/11, EU:C:2012:448, pkt 36 i przytoczone tam orzecznictwo).

17 — C-260/97, EU:C:1999:312.

18 — Konwencja z dnia 27 września 1968 r. o jurysdykcji i uznawaniu oraz wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 1972, L 299, s. 32), zmieniona kolejnymi konwencjami dotyczącymi przystąpienia nowych państw członkowskich do tej konwencji (zwana dalej „konwencją brukselską”).

19 — Dz.U. 1990, C 189, s. 57.

w państwie, w którym został sporządzony. Chociaż ta ostatnia przesłanka nie została wyraźnie wymieniona w art. 4 pkt 3 rozporządzenia nr 805/2004, wynika ona z art. 25 ust. 1 tego rozporządzenia, który stanowi, że dokument urzędowy, aby zostało mu nadane zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego, powinien „podlegać wykonaniu w jednym państwie członkowskim”.

46. Skoro zadaniem notariusza jest właśnie nadawanie charakteru urzędowego dokumentom, które są mu przedkładane, wydany przez niego nakaz egzekucyjny mógłby, na pierwszy rzut oka, odpowiadać definicji dokumentu urzędowego, który został „formalnie sporządzony lub zarejestrowany”.

47. Jednakże art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 805/2004 wymaga, aby dokument urzędowy, podobnie jak orzeczenie lub ugoda sądowa, dotyczył roszczenia bezspornego, a lit. d) tego przepisu stanowi, że roszczenie uznaje się za bezsporne, jeżeli dłużnik wyraźnie uznał je w dokumencie urzędowym. Innymi słowy, dokument urzędowy dotyczący roszczenia bezspornego w rozumieniu tego przepisu, to taki dokument, w którym dłużnik wyraźnie uznał roszczenie.

48. Nakaz egzekucyjny wydany przez notariusza wyłącznie w oparciu o wystawioną przez wierzyciela fakturę, bez wezwania dłużnika do wyrażenia zgody, w sposób oczywisty nie spełnia tego wymogu.

49. Nie można więc zakwalifikować takiego nakazu jako dokumentu urzędowego dotyczącego roszczenia bezspornego. Pozostaje zatem ustalić, czy taki tytuł egzekucyjny można zakwalifikować jako „orzeczenie” w rozumieniu rozporządzenia nr 805/2004.

2. W przedmiocie możliwości zakwalifikowania nakazu jako orzeczenia dotyczącego roszczenia bezspornego

50. Artykuł 4 pkt 1 rozporządzenia nr 805/2004 definiuje pojęcie „orzeczenia” jako „każde orzeczenie wydane przez sąd lub trybunał państwa członkowskiego, bez względu na nazwę, jaką takie orzeczenie jest określane, w tym wyrok, nakaz, postanowienie lub nakaz egzekucyjny, a także ustalenie kosztów lub wydatków przez urzędnika sądowego”.

51. Rozporządzenie nr 805/2004 nie zwiera jednakże żadnej definicji pojęcia „sąd lub trybunał państwa członkowskiego”, tak że zadaniem orzecznictwa jest sprecyzowanie jego treści, w celu rozstrzygnięcia, czy notariusz, którego prawo krajowe upoważnia do wydawania nakazów, może być traktowany jako sąd w rozumieniu tego rozporządzenia.

52. Zdaniem rządu chorwackiego w ramach postępowania w przedmiocie wydania nakazu egzekucyjnego na podstawie dokumentu autentycznego notariusz może być traktowany jako sąd.

53. Rząd ten podnosi w tym kontekście, że art. 4 rozporządzenia nr 805/2004 nie wskazuje wyraźnie, że pojęcia „trybunału” i „sądu”, obejmują – jeżeli chodzi o Republikę Chorwacji – inne organy, w tym notariuszy, ponieważ rozporządzenie to było przyjęte, a następnie dwukrotnie zmienione przed przystąpieniem Republiki Chorwacji do Unii Europejskiej, tak że odrębności chorwackiego prawa nie mogły zostać uwzględnione.

54. Rząd chorwacki zwraca ponadto uwagę, że w Republice Chorwacji została podjęta decyzja o rozdzieleniu kompetencji w zakresie egzekucji pomiędzy sądy i notariuszy, przy czym notariusze zostali wyłącznie upoważnieni w zakresie egzekucji roszczeń na podstawie dokumentów autentycznych.

55. Zdaniem rządu chorwackiego pojęcie „sąd” w rozumieniu rozporządzenia nr 805/2004 nie musi koniecznie zakładać, że osoby i organy prowadzące postępowanie formalnie należą do państwowych organów sądowniczych. Wystarczy, że dany organ cechuje się niezależnością i bezstronnością oraz że jego ustrój i funkcjonowanie są uregulowane według z góry zdefiniowanych zasad. Notariusze spełniają zresztą w opinii tego rządu kryteria sformułowane przez Trybunał w wyroku z dnia 17 września 1997 r., *Dorsch Consult*²⁰ na potrzeby definicji sądu w rozumieniu art. 267 TFUE.

56. Rząd ten dodaje, że notariusze cieszą się powszechnym zaufaniem oraz że ich czynności są bardzo szczegółowo uregulowane przepisami prawnymi, w szczególności przez Zakon o javnom bilježništvu (prawo o notariacie)²¹, które stanowią gwarancję ich profesjonalizmu, rzetelności i odpowiedzialności w wykonywaniu powierzonych im uprawnień.

57. Rząd ten uważa ponadto, że uregulowanie jest uzasadnione w świetle celu, jakiemu służy rozporządzenie nr 805/2004 zmierzające do uproszczenia procedury wzajemnego uznawania orzeczeń poprzez uniknięcie niedogodności związanych z procedurą exequatur.

58. Wreszcie rząd chorwacki podkreśla, że postępowanie w przedmiocie wydania przez notariusza nakazu egzekucyjnego zapewnia ochronę praw podstawowych dłużnika, ponieważ: notariusz może wydać nakaz egzekucyjny wyłącznie, jeżeli uzna żądanie za dopuszczalne i zasadne; nakaz jest doręczany dłużnikowi zgodnie z zasadami ogólnymi regulującymi doręczenia pism procesowych, takich jak pismo wszczynające postępowanie sądowe; dłużnik ma możliwość wniesienia sprzeciwu, będąc prawidłowo zawiadomiony o tym uprawnieniu, jak również o trybie i terminie na wniesienie tego środka zaskarżenia; notariusz może nadać nakazowi klauzulę wykonalności wyłącznie w braku sprzeciwu oraz po upływie ośmiu dni.

59. Komisja Europejska zajmuje stanowisko przeciwne.

60. Zdaniem Komisji pojęcie „sądu” w rozumieniu rozporządzenia nr 805/2004 powinno być zgodne z wykładnią tego pojęcia w rozumieniu rozporządzenia nr 44/2001, ponieważ oba te rozporządzenia należą do dziedziny współpracy sądowej w sprawach cywilnych i ustanawiają zasady, które są komplementarne.

61. Przyznając, że notariusze mogą wszczynać postępowania „quasi sądowe” i wydawać orzeczenia analogiczne do orzeczeń sądowych, Komisja uważa, że orzeczenia tego rodzaju nie mogą być zakwalifikowane jako „sądowe” w rozumieniu rozporządzenia nr 805/2004, ponieważ aby można było uznać je za takie, orzeczenia te powinny spełniać zawarte w tym rozporządzeniu minimalne standardy proceduralne, służące do zapewnienia pełnego poszanowania prawa do rzetelnego procesu.

62. Komisja dodaje, że wtedy gdy intencją prawodawcy Unii jest zrównanie statusu orzeczeń innych organów właściwych z orzeczeniami wydawanymi przez sądy państw członkowskich, jest to wyraźnie wyrażone w danym akcie prawnym, o czym zresztą świadczy art. 4 pkt 7 rozporządzenia nr 805/2004, który stanowi, że pojęcie „sąd” obejmuje również szwedzkie służby egzekucyjne w uproszczonym postępowaniu dotyczącym nakazów zapłaty. Zrównanie nakazów egzekucyjnych wydawanych przez notariuszy z orzeczeniami wymagałoby zatem zmiany rozporządzenia nr 805/2004.

63. Aby móc dokonać wyboru pomiędzy przeciwstawnymi twierdzeniami rządu chorwackiego i Komisji, należy, po pierwsze, przyrzeć się dokładniej treści definicji pojęć „orzeczenie” i „sąd” zawartych w aktach prawa wtórnego, które odnoszą się do współpracy sądowej w sprawach cywilnych, i, po drugie, zbadać orzecznictwo w tym zakresie. Dopiero po przeprowadzeniu tej dwutorowej analizy, zaproponuję Trybunałowi rozwiązanie.

20 — C-54/96, EU:C:1997:413.

21 — *Narodne novine*, nr. 78/93, 29/94, 162/98, 16/07 i 75/09.

a) Definicja pojęć „orzeczenie” i „sąd” w aktach prawa wtórnego dotyczących współpracy sądowej w sprawach cywilnych

64. W rozporządzeniu nr 805/2004 prawodawca Unii, podobnie jak to uczynił w rozporządzeniu nr 44/2001, a następnie w rozporządzeniu (UE) nr 1215/2012²², które je zastąpiło, przejął definicję orzeczenia, która znajdowała się w konwencji brukselskiej.

65. Analiza aktów prawa Unii dotyczących współpracy sądowej w sprawach cywilnych ukazuje więc jednolite podejście do pojęcia orzeczenia²³, które otrzymało definicję *ustrojową*, opartą na sądowym charakterze organu, który wydał orzeczenie. Orzeczeniem jest zatem każdy akt pochodzący od organu, który posiada status sądu.

66. Jednakże za tą jednolitą definicją kryje się w rzeczywistości duża różnorodność podmiotów, ponieważ prawodawca Unii sformułował bardzo odmienne definicje nieodłącznego pojęcia „sądu”, które wydaje się być rozumiane na bardzo rozbieżne sposoby. Wydaje się, że można w tym względzie zidentyfikować trzy główne tendencje odpowiadające trzem różnym koncepcjom tego pojęcia.

67. Dla pierwszej tendencji charakterystyczne jest *zrównywanie*, w konkretnych przypadkach, niektórych organów z sądami. Przykładem tej tendencji jest art. 4 rozporządzenia nr 805/2004, który nie definiując pojęcia „sądu”, precyzuje w pkt 7, że w Szwecji, w uproszczonym postępowaniu dotyczącym nakazów zapłaty, wyrażenie „sąd” obejmuje również szwedzkie służby egzekucyjne. Przykładem tej samej tendencji jest art. 3 rozporządzenia nr 1215/2012, który stanowi:

„Do celów niniejszego rozporządzenia termin »sąd« obejmuje niżej wymienione organy w zakresie, w jakim są one właściwe w sprawach wchodzących w zakres stosowania niniejszego rozporządzenia:

- a) na Węgrzech – w postępowaniach uproszczonych dotyczących nakazu zapłaty (fizetési meghagyásos eljárás) – notariusz (közjegyző);
- b) w Szwecji – w postępowaniach uproszczonych dotyczących nakazu zapłaty (betalningsföreläggande) i pomocy (handräckning) – służba komornicza [egzekucyjna] (kronofogdemyndigheten)”.

68. Warto zauważyć, że zgodnie z tym przepisem węgierscy notariusze są wyraźnie zrównani z sądami, jeżeli chodzi o ich działalność w zakresie wydawania nakazów zapłaty. W dalszej części wyводу przeanalizuję, jakie skutki ma to zrównanie, ograniczone wyłącznie do notariuszy węgierskich.

69. Drugą tendencję, jaka zarysowuje się w prawie Unii, charakteryzuje *rozmycie* pojęcia „sąd” w pojęciu „właściwy organ”. Przykładem tej tendencji jest w szczególności art. 2 pkt 1 rozporządzenia nr 2201/2003²⁴, który definiuje pojęcie „sąd” jako „wszelkie organy państw członkowskich, które są właściwe w sprawach, które [...] wchodzą w zakres stosowania [tego] rozporządzenia”, oraz art. 2 pkt 2 wspomnianego rozporządzenia, który definiuje pojęcie „sędzia” jako „sędziego albo osobę pełniącą urząd równoważny kompetencjom sędziego w sprawach, które wchodzą w zakres stosowania [...] rozporządzenia [nr 2201/2003]”. Do tej kategorii należy również art. 5 pkt 3 rozporządzenia nr 1896/2006, który definiuje „sąd” jako „każdy organ państwa członkowskiego właściwy w zakresie europejskich nakazów zapłaty lub w innych związanych z tym sprawach”.

22 — Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2012, L 351, s. 1).

23 — Zobacz, poza art. 32 rozporządzenia nr 44/2001 i art. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1215/2012, art. 2 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (Dz.U. 2009, L 7, s. 1) oraz art. 4 pkt 8 rozporządzenia nr 655/2014.

24 — Rozporządzenie Rady (WE) z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz.U. 2003, L 338, s. 1).

70. Wspomniana tendencja jest zauważalna w Konwencji o jurysdykcji i uznawaniu oraz wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, podpisanej w Lugano w dniu 30 października 2007 r.²⁵, której zawarcie zostało zatwierdzone w imieniu Wspólnoty decyzją Rady 2009/430/WE z dnia 27 listopada 2008 r.²⁶, ponieważ art. 62 tej konwencji stanowi, że „pojęcie »sąd« obejmuje wszelkie organy wyznaczone przez państwo związane [wspomnianą] konwencją jako posiadające jurysdykcję w sprawach należących do zakresu [tej] konwencji”.

71. Trzecią tendencją, która przejawia się w najnowszym prawodawstwie Unii jest proces *definiowania* pojęcia sądu w oparciu o dorobek orzecznictwa. Wyrazem tej interesującej ewolucji jest w szczególności art. 2 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia nr 4/2009²⁷, który stanowi, że termin „sąd” oznacza również organy administracyjne państw członkowskich właściwe w sprawach dotyczących zobowiązań alimentacyjnych, pod warunkiem że organy te zapewniają gwarancje w zakresie bezstronności i prawa stron do bycia wysłuchanym oraz że ich decyzje na mocy prawa państwa członkowskiego, w którym mają siedzibę:

- mogą być przedmiotem środka zaskarżenia do organu sądowego lub ponownego zbadania przez organ sądowy; oraz
- mają równoważną moc i skutek co do orzeczenie organu sądowego w tej samej sprawie.

72. Artykuł 3 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) nr 650/2012²⁸ wpisuje się w tę tendencję, definiując „sąd” jako „każdy organ sądowy i wszystkie inne organy oraz przedstawiciele zawodów prawniczych właściwych w sprawach spadkowych, którzy wykonują funkcje sądowe lub działają na podstawie przekazania uprawnień przez organ sądowy lub działają pod kontrolą organu sądowego”, o ile takie inne organy i przedstawiciele zawodów prawniczych, jak również orzeczenia, które wydają, spełniają takie same warunki, jak te które w myśl art. 2 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia nr 4/2009 mają zastosowanie do organów administracji i wydawanych przez nie decyzji.

73. Powyższa analiza wykazała, że w przypadku pojęcia „sąd” mamy do czynienia z niekontrolowanym mnożeniem definicji, których liczba wydaje się narastać w miarę upływu czasu, bez zachowania jakiegokolwiek spójności. Podczas gdy niektóre akty prawne stosują enumeratywne wyliczenie organów administracyjnych zrównanych z sądami, co sugerowałoby ścisłą wykładnię tego pojęcia, inne przeciwnie, przyjmują szeroką, a nawet bardzo elastyczną koncepcję tego pojęcia, obejmującą każdy organ właściwy na podstawie prawa krajowego, natomiast jeszcze inne akty przyjmują definicję, która – jak zobaczymy – jest pod względem koncepcji bliska definicji sformułowanej w orzecznictwie Trybunału.

b) Definicja pojęć „orzeczenie” i „sąd” w orzecznictwie Trybunału

74. Przedstawione przez sąd odsyłający pytania sytuują się na zbiegu dwóch linii orzecznictwa.

75. Pierwsza dotyczy pojęcia „orzeczenie” w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych i handlowych.

25 — Zwanej dalej „konwencją z Lugano”.

26 — Dz.U. 2009, L 147, s. 1.

27 — Motyw 12 tego rozporządzenia stanowi, że „[b]y uwzględnić różne sposoby rozwiązywania kwestii dotyczących zobowiązań alimentacyjnych w państwach członkowskich, [wspomniane] rozporządzenie powinno mieć zastosowanie zarówno do orzeczeń sądów, jak i do decyzji organów administracyjnych, pod warunkiem że organy te zapewniają gwarancje w zakresie bezstronności i prawa stron do bycia wysłuchanym”.

28 — Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń, przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia spadkowego (Dz.U. 2012, L 201, s. 107).

76. Źródłem tej linii orzecznictwa jest wykładnia art. 25 konwencji brukselskiej, który podobnie jak art. 4 rozporządzenia nr 805/2004, definiuje to pojęcie jako obejmujące każde orzeczenie, niezależnie od jego nazwy, wydane przez sąd państwa członkowskiego.

77. Trybunał orzekł już, że pojęcie „orzeczenia,” zdefiniowane w art. 25 tej konwencji, którego wykładnia dokonana przezeń ma również – co do zasady – zastosowanie do analogicznego przepisu rozporządzenia nr 44/2001, obejmuje „wyłącznie orzeczenia sądowe istotnie wydane przez sąd umawiającego się państwa członkowskiego”²⁹, wyjaśniając w odniesieniu do sprawozdania dotyczącego konwencji z dnia 27 września 1968 r. o jurysdykcji i uznawaniu oraz wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, sporządzonego przez P. Jenarda³⁰, że ustalenie przez sekretarza sądowego kosztów postępowania jest kwalifikowane jako „orzeczenie”, ponieważ „działa jako organ sądowy”, który rozpoznawał sprawę co do istoty, oraz że „w przypadku wniesienia środka zaskarżenia, o kosztach orzeka organ sądowy w ścisłym znaczeniu tego słowa”³¹.

78. Trybunał wywnioskował z tej definicji, że dla zakwalifikowania jako „orzeczenie” w rozumieniu konwencji brukselskiej, „akt powinien pochodzić od organu sądowego umawiającego się państwa, który orzeka mocą własnych kompetencji w przedmiocie kwestii spornych między stronami”³².

79. Poza kryterium *ustrojowym* wyraźnie wyrażonym w art. 25 konwencji brukselskiej, Trybunał stopniowo sformułował dwa inne kryteria, jedno o charakterze *proceduralnym*, a drugie o charakterze *materialnym*.

80. Kryterium *proceduralne* wymaga, aby postępowanie poprzedzające wydanie orzeczenia odbyło się z poszanowaniem prawa do obrony³³. Jednakże Trybunał uznał, że aby orzeczenie mogło być objęte ustanowionym w konwencji brukselskiej systemem uznawania i wykonywania, wystarczy, by było one orzeczeniem sądowym, które – zanim zażąda się jego uznania czy wykonania w państwie innym niż państwo pochodzenia – stanowiło lub mogło stanowić w tym państwie pochodzenia przedmiot postępowania spornego pod różnymi postaciami³⁴. Trybunał zakwalifikował więc jako „orzeczenie” postanowienie zezwalające na utworzenie funduszu ograniczenia odpowiedzialności wydane na pierwszym etapie postępowania, który nie jest kontradiktoryjny, stanowiące jednak przedmiot postępowania spornego zanim zostanie uznane lub wykonane³⁵, nakaz zapłaty, od którego dłużnik może wnieść sprzeciw powodujący rozpoznanie sprawy w zwykłym postępowaniu spornym³⁶ lub wyrok zaoczny w postępowaniu cywilnym zasadniczo ukształtowanym jako kontradiktoryjne³⁷.

29 — Wyrok z dnia 2 czerwca 1994 r., Solo Kleinmotoren (C-414/92, EU:C:1994:221, pkt 15).

30 — Dz.U. 1979, C 59, s. 1, w szczególności s. 42 in fine.

31 — Wyrok z dnia 2 czerwca 1994 r., Solo Kleinmotoren (C-414/92, EU:C:1994:221, pkt 16).

32 — Zobacz wyrok z dnia 2 czerwca 1994 r., Solo Kleinmotoren (C-414/92, EU:C:1994:221, pkt 17).

33 — Zobacz wyrok z dnia 21 maja 1980 r., Denilauler (125/79, EU:C:1980:13, pkt 13). Zobacz, jeżeli chodzi o rozporządzenie nr 44/2001, wyrok z dnia 17 listopada 2011 r., Hypoteční banka (C-327/10, EU:C:2011:745, pkt 48).

34 — Zobacz wyrok z dnia 21 maja 1980 r., Denilauler (125/79, EU:C:1980:13, pkt 13).

35 — Zobacz wyrok z dnia 14 października 2004 r., Mærsk Olie & Gas (C-39/02, EU:C:2004:615, pkt 50–52).

36 — Zobacz wyrok z dnia 13 lipca 1995 r., Hengst Import (C-474/93, EU:C:1995:243, pkt 14, 15).

37 — Zobacz wyrok z dnia 2 kwietnia 2009 r., Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219, pkt 23–25).

81. Kryterium *materialne* wymaga, aby organ, od którego pochodzi akt, odgrywał pewną rolę przy powstaniu tego aktu. Jak wspomniałem, akt powinien pochodzić od organu, „który orzeka mocą własnych kompetencji w przedmiocie kwestii spornych między stronami”³⁸, co zdaniem Trybunału wyklucza ugodę sądową, która ma zasadniczo charakter umowny w zakresie, w jakim jej treść zależy przede wszystkim od woli stron³⁹.

82. Pojęcie „orzeczenia” w rozumieniu konwencji brukselskiej zakłada w konsekwencji udział organu sądowego, który jest uprawniony do rozstrzygania sporów i który orzeka w poszanowaniu prawa do obrony.

83. Orzecznictwo odnoszące się do konwencji brukselskiej oraz do rozporządzenia nr 44/2001 nie dostarcza jednak wielu wskazówek co do treści pojęcia organu sądowego. Aby określić zakres tego pojęcia, należy więc odwołać się do orzecznictwa, w którym kwestia ta jest analizowana z punktu widzenia art. 267 TFUE.

84. Druga linia orzecznictwa jest związana z definicją pojęcia „sądu” w rozumieniu art. 267 TFUE.

85. Bez potrzeby szczegółowego opisywania wszystkich subtelności kazuistyki orzeczniczej, która nie jest wolna od pewnego rodzaju „szukania po omacku”⁴⁰, przypomnę tylko, że aby ocenić, czy organ kierujący odesłaniem prejudycjalne ma cechy „sądu”, Trybunał, nie podejmując się sformułowania ogólnej i abstrakcyjnej definicji tego pojęcia, stosuje metodę identyfikacji polegającą na uwzględnieniu szeregu zbieżnych wskazówek, które odnoszą się do podstawy prawnej istnienia organu, jego stałego charakteru, obligatoryjności poddania się jego jurysdykcji, kontradiktoryjności postępowania, stosowania przez organ przepisów prawa oraz jego niezawisłości.

86. Trybunał przyznał więc, że organ administracji, który rozpoznaje spór, a tym samym wykonuje funkcję sądowniczą, może zostać uznany za sąd uprawniony do przedstawienia pytania prejudycjalnego⁴¹. Zgodnie ze swoim utrwalonym orzecznictwem, w myśl którego ocena, czy organ odsyłający stanowi „sąd”, jest kwestią regulowaną wyłącznie prawem Unii, Trybunał przypominał, że okoliczność, iż organ odsyłający jest traktowany na gruncie prawa krajowego jako organ administracyjny, nie jest, sama w sobie, decydująca w ramach dokonywania tej oceny⁴².

c) Moja propozycja odpowiedzi na wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

87. W przedstawionym kontekście prawnym zarysowują się w dość naturalny sposób trzy rozwiązania dotyczące definicji pojęcia „sąd” w rozumieniu rozporządzenia nr 805/2004.

88. Pierwsze polega na przyjęciu ścisłej wykładni pojęcia „sąd”, ograniczonego do organów sądowych w ścisłym znaczeniu, a w konsekwencji na wykluczeniu każdego organu, który nie jest ustrojowo związany z organizacją wymiaru sprawiedliwości państwa członkowskiego, z zastrzeżeniem wyjątków wyraźnie wskazanych przez prawodawcę Unii.

38 — Zobacz, poza wyrokiem z dnia 2 czerwca 1994 r., Solo Kleinmotoren (C-414/92, EU:C:1994:221, pkt 17), wyrok z dnia 14 października 2004 r., Mærsk Olie & Gas (C-39/02, EU:C:2004:615, pkt 45).

39 — Zobacz wyrok z dnia 2 czerwca 1994 r., Solo Kleinmotoren (C-414/92, EU:C:1994:221, pkt 18). Zwracam jednak uwagę, że wyrok z dnia 2 kwietnia 2009 r., Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219), w którym angielskie wyroki zaoczne („default judgment”), zostały zakwalifikowane jako „orzeczenia”, mógł zostać uznany za punkt zwrotny w orzecznictwie Trybunału w zakresie, w jakim w tego rodzaju postępowaniu angielskie sądy nie działają jako organy rozstrzygające spory (zob. w szczególności G. Cuniberti, La reconnaissance en France des jugements par défaut anglais – À propos de l’affaire Gambazzi-Stolzenberg, *Revue critique de droit international privé*, n° 4, 2009, s. 685, pkt 33, 34).

40 — Zobacz A. Barav, Tâtonnement préjudiciel – La notion de juridiction en droit communautaire, w: *Études sur le renvoi préjudiciel dans le droit de l’Union européenne*, Bruxelles, Bruyant, 2011, s. 37.

41 — Zobacz, jeżeli chodzi o Vergabeüberwachungsausschuß des Bundes (federalną komisję nadzoru nad zamówieniami publicznymi, Niemcy), wyrok z dnia 17 września 1997 r., Dorsch Consult (C-54/96, EU:C:1997:413, pkt 37, 38), oraz ostatnio, jeżeli chodzi o Tribunal Català de Contractes del Sector Públic (kataloński sąd do spraw zamówień publicznych, Hiszpania) wyrok z dnia 6 października 2015 r., Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, EU:C:2015:664, pkt 17–27).

42 — Zobacz wyrok z dnia 6 października 2015 r., Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, EU:C:2015:664, pkt 17).

89. Drugie rozwiązanie, przeciwnie, polega na zastosowaniu wykładni rozszerzającej, która przez pojęcie „sąd” każe rozumieć każdy organ właściwy zgodnie z prawem państwa członkowskiego.

90. Trzecim rozwiązaniem, które określe jako „pośrednie”, jest odnalezienie cech charakterystycznych dla sądu wskazanych w tradycyjnym orzecznictwie Trybunału odnoszącym się do wykładni art. 267 TFUE oraz przyjęcie w konsekwencji, że chorwackich notariuszy można, pod pewnymi warunkami, traktować jako „sąd” w rozumieniu rozporządzenia nr 805/2004.

91. Wydaje mi się, że pierwsze z tych trzech rozwiązań zasługuje na najmniejszą uwagę.

92. Stanowisko reprezentowane przez Komisję zarówno w jej uwagach na piśmie, jak i uwagach ustnych, mimo że nie jest pozbawione pewnych niejednoznaczności, wydaje się wskazywać na to rozwiązanie, gdyż instytucja ta twierdzi, nie badając nawet zasad, w oparciu o które działają chorwaccy notariusze, że wydawane przez nich orzeczenia mogłyby zostać uznane za „orzeczenia sądowe” w rozumieniu rozporządzenia nr 805/2004, wyłącznie wówczas, gdyby rozporządzenie to zostało zmienione w taki sposób by wprowadzić to zrównanie.

93. Głównym argumentem przedstawionym na poparcie tego pierwszego rozwiązania jest to, że gdy zamiarem prawodawcy Unii jest zrównanie statusu danego organu z sądem, daje temu wyraźnie wyraz w odpowiednim akcie prawnym. Tymczasem rozporządzenie nr 805/2004 nie wymienia chorwackich notariuszy, podczas gdy art. 4 pkt 7 tego rozporządzenia wskazuje szwedzkie służby egzekucyjne w uproszczonym postępowaniu dotyczącym nakazów zapłaty, a art. 3 rozporządzenia nr 1215/2012 wyraźnie zrównuje z sądami, obok wspomnianych szwedzkich służb egzekucyjnych, węgierskich notariuszy w postępowaniach uproszczonych dotyczących nakazów zapłaty.

94. Co więcej, uzasadnienie tej ścisłej wykładni wynika dodatkowo z porównania z art. 62 konwencji z Lugano, ponieważ niezawarcie w rozporządzeniach nr 805/2004 i nr 1215/2012 analogicznego przepisu, rozszerzającego pojęcie „sąd” na każdy organ właściwy, miałyby świadczyć o tym, że prawodawca Unii nie zamierzał w tych dwóch rozporządzeniach posłużyć się koncepcją sądu w znaczeniu wyłącznie funkcjonalnym.

95. Chociaż wydaje się na pierwszy rzut oka, że taka ścisła wykładnia ma mocne podstawy w treści przepisów, wynikające z brzmienia art. 4 rozporządzenia nr 805/2004, inne, przesądzające sprawę względy, przemawiają za przyjęciem szerszej wykładni.

96. Po pierwsze, istnieje inny sposób odczytania przepisów art. 4 pkt 7 rozporządzenia nr 805/2004 oraz art. 3 rozporządzenia nr 1215/2012. Okoliczność, że prawodawca Unii chce, aby niektóre organy administracji były postrzegane jako „sądy”, nie oznacza bowiem, że inne organy nie mogłyby również zostać uznane za takie, na podstawie tradycyjnych kryteriów wypracowanych przez orzecznictwo. Co prawda, organ inny niż szwedzkie służby egzekucyjne nie może być automatycznie, „z mocy prawa” uznany za „sąd” w rozumieniu rozporządzenia nr 805/2004. Jednakże żaden przepis tego rozporządzenia nie sprzeciwia się temu, aby taki organ otrzymał klasyfikację „sądu”, jeżeli zostanie wykazane, że posiada jego cechy charakterystyczne, zgodnie z tradycyjnym orzecznictwem Trybunału.

97. Po drugie, tak daleko idące wymogi w odniesieniu do koncepcji sądu, byłby – jeżeli chodzi o ich surowość – bardzo nowatorskie, gdyż nie współgrałyby w żaden sposób z orzecznictwem Trybunału, który nadając pojęciu „sąd” znaczenie autonomiczne w ramach instrumentu współpracy sądowej, jakim jest odesłanie prejudycjalne uznał, że cechy „sądu” w rozumieniu art. 267 TFUE, posiadają organy administracji, którym powierzono sprawowanie funkcji sądowiczych.

98. Po trzecie, ten nowy poziom wymogów prowadziłyby do zanegowania autonomicznego charakteru pojęcia sądu w prawie Unii, ponieważ wystarczyłoby, aby państwo członkowskie, w którym wydano orzeczenie, zakwalifikowało dany organ jako „organ sądowy” i powiązało go, chociażby tylko formalnie, z krajową organizacją wymiaru sprawiedliwości, aby organ ten był kwalifikowany jako „sąd”.

99. Po czwarte, ta ścisła wykładnia nie wydaje mi się możliwa do pogodzenia z zasadą wzajemnego uznawania, która leży u podstaw systematyki rozporządzenia nr 805/2004. Z zasady tej wynika, że orzeczenie, które zapadło w państwie członkowskim wydania i któremu sąd tego państwa nadał zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego, dla celów jego egzekucji należy traktować tak, jakby zapadło w państwie członkowskim, w którym złożono wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Zgodnie z logiką systemu opartego na wzajemnym uznawaniu, każdy organ, który swoim działaniem nadaje aktowi kwalifikację orzeczenia nadającego się do wykonania w państwie członkowskim wydania, powinien być uznany za „sąd”, którego orzeczenia powinny mieć możliwość swobodnego wejścia w obieg w innych państwach członkowskich.

100. Z tych czterech względów należy odrzucić rozwiązanie restrykcyjne.

101. W skrajnym przypadku logika wzajemnego uznawania mogłaby uzasadnić zastosowanie przeciwnego, najszerzego, rozwiązania, zgodnie z którym pojęcie sądu pokrywa się z pojęciem właściwego organu. Rozwiązanie to pozwoliłoby zakwalifikować chorwackiego notariusza jako „sąd” w rozumieniu rozporządzenia nr 805/2004, już tylko na tej podstawie, że ustawa o egzekucji upoważnia go do wydawania nakazów egzekucyjnych oraz do nadawania tym nakazom zaświadczeń europejskiego tytułu egzekucyjnego.

102. Nie uważam jednak, aby takie rozwiązanie było właściwe.

103. Nie jest ono zgodne z samym brzmieniem art. 4 rozporządzenia nr 805/2004, który w odróżnieniu od art. 2 pkt 1 rozporządzenia nr 2201/2003, art. 5 pkt 3 rozporządzenia nr 1896/2006 oraz art. 62 konwencji z Lugano, nie daje podstaw do tego, aby pojęcie „sądu” było generalizowane, względnie wręcz powszechnie stosowane.

104. Co więcej, jeżeli pojęcie „sąd” obejmowałoby każdy organ właściwy, nie widzę powodu, dla którego prawodawca Unii zadbał o to, by wyraźnie zrównać z sądem szwedzkie służby egzekucyjne.

105. Proponuję więc przyjąć rozwiązanie pośrednie, które w istocie polega na zastosowaniu metody identyfikacji stosowanej przez Trybunał w celu dookreślenia pojęcia „sąd” w rozumieniu art. 267 TFUE, z uwzględnieniem systematyki i celu rozporządzenia nr 805/2004, którego liczne przepisy kładą, moim zdaniem, nacisk na znaczenie przestrzegania gwarancji proceduralnych.

106. Należy więc stwierdzić, że definicja roszczenia „uznawanego za bezsporne” sformułowana w art. 3 tego rozporządzenia wymaga, jeżeli chodzi o orzeczenia, aby brać pod uwagę zachowanie dłużnika „w toku postępowania sądowego”⁴³. Według mnie sam ten przepis ustanawia wymóg istnienia procedury, która zapewni dłużnikowi prawo do bycia wysłuchanym oraz do kwestionowania żądań wierzyciela.

107. Co więcej, rozporządzenie nr 805/2004 uzależnia nadanie zaświadczenia orzeczeniu dotyczącemu roszczenia bezspornego wydanemu w państwie członkowskim, od poszanowania minimalnych standardów proceduralnych, które mają na celu zagwarantowanie, że dłużnik będzie poinformowany w odpowiednim czasie i w sposób umożliwiający przygotowanie obrony, zarówno o wytoczonym przeciwko niemu powództwie i o zasadach uczestnictwa dłużnika w postępowaniu w celu zakwestionowania danego roszczenia, jak też o skutkach niewdania się w spór. Ze względu na ryzyko, jakie niesie ze sobą instytucja domniemania bezsporności roszczenia na podstawie milczenia dłużnika w toku postępowania sądowego, przestrzeganie minimalnych gwarancji proceduralnych stanowi podstawowy wymóg, jaki musi zostać zapewniony przez „sąd”.

43 — Zobacz art. 3 ust. 1 lit. a)–c) tego rozporządzenia. Wyróżnienie moje.

108. Ostatecznie, pod pojęciem „sąd” w rozumieniu rozporządzenia nr 805/2004, należy rozumieć każdy organ, który daje gwarancje niezależności i bezstronności, i który rozstrzyga mocą własnych kompetencji wydając orzeczenia, które przed nadaniem zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego były lub mogły być przedmiotem postępowania kontradiktoryjnego i od których przysługuje środek zaskarżenia do organu sądowego.

109. Moim zdaniem ta funkcjonalna definicja pojęcia „sąd” odpowiada tradycyjnej koncepcji tego pojęcia, a jednocześnie umożliwia uwzględnienie aktualnej tendencji polegającej na umożliwieniu pozasądowego rozpoznawania niektórych sporów, w szczególności spraw o charakterze masowym, w celu odciążenia sądów.

110. Uważam przede wszystkim, że chorwaccy notariusze, wydając nakazy egzekucyjne, istotnie pełnią funkcję sądowniczą, mimo że postępowanie w tym względzie jest uproszczone i przypomina zresztą postępowanie w sprawie wydania nakazu zapłaty.

111. W swoich uwagach na piśmie rząd chorwacki udzielił w tym względzie ciekawych wyjaśnień odnoszących się do gwarancji, jakie ma zapewnione dłużnik w postępowaniu egzekucyjnym toczącym się przed notariuszem. Według tego rządu notariusz wydaje nakaz egzekucyjny dopiero wówczas, gdy sam dokonał oceny dopuszczalności i zasadności wniosku. Jest on nadto obowiązany doręczyć pozwanemu nakaz zgodnie z zasadami zapewniającymi mu możliwość zakwestionowania roszczenia, informując go o możliwości wniesienia sprzeciwu do sądu oraz o terminie, w jakim należy to uczynić. Według chorwackiego rządu notariusz może nadać nakazowi klauzulę wykonalności dopiero po upływie ośmiu dni od dnia upływu terminu na wniesienie sprzeciwu.

112. Na rozprawie rząd chorwacki udzielił dodatkowych wyjaśnień wskazując, że ustawa o notariacie i kodeks etyczny notariuszy gwarantują niezależność i bezstronność notariusza względem wnioskodawcy egzekucji w ramach pełnienia szczególnej funkcji, jaką jest wydawanie nakazów egzekucyjnych na podstawie dokumentów autentycznych. Zdaniem tego rządu, notariusz w żadnym razie nie pełni jedynie roli biura podawczego, lecz bada wnioski i ocenia jego dopuszczalność i zasadność.

113. Według informacji udzielonych przez rząd chorwacki, w ramach pełnienia szczególnej funkcji, jaką jest wydawanie nakazów egzekucyjnych, notariusz wydaje się mieć pozycję osoby trzeciej, niezwiązanej ze spornymi interesami, niepozostającej w konflikcie interesów, jaki mógłby wynikać w związku z wykonywaniem innych zadań.

114. Z zastrzeżeniem weryfikacji, której przeprowadzenie należy do sądu odsyłającego, wydaje się zatem, że notariusz działający nie jako funkcjonariusz publiczny, lecz jako organ odpowiedzialny za wydawanie nakazów egzekucyjnych, działa jako organ niezależny i bezstronny.

115. W tych okolicznościach uważam, że nakaz egzekucyjny wydany przez notariusza może zostać uznany za „orzeczenie” w rozumieniu art. 4 pkt 1 rozporządzenia nr 805/2004. Pozostaje ustalenie, czy notariusz może również nadać temu orzeczeniu zaświadczenie europejskiego tytułu wykonawczego.

C – W przedmiocie pytania drugiego

116. Poprzez swoje pytanie drugie sąd odsyłający pragnie w istocie ustalić, czy jeżeli notariusz wydał nakaz egzekucyjny w oparciu o dokument autentyczny, który nadaje się do wykonania w drodze egzekucji wobec braku sprzeciwu dłużnika, może on nadać temu orzeczeniu zaświadczenie europejskiego tytułu wykonawczego.

117. Z art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 805/2004 wynika, że wniosek o nadanie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego należy przedstawić sądowi wydania orzeczenia, który został zdefiniowany w art. 4 pkt 6 rzeczonego rozporządzenia jako „sąd lub trybunał, który prowadził postępowanie w momencie spełnienia warunków określonych w art. 3 ust. 1 lit. a), b) lub c)”, to znaczy sąd, przed którym toczyło się postępowanie w momencie, gdy spełnienie były warunki pozwalające domniemywać, że chodzi o roszczenie o charakterze bezspornym.

118. W ramach systemu przewidzianego przez ustawę o egzekucji, to notariusza należy uznać zatem za „sąd wydania”, gdy dłużnik nie wniósł sprzeciwu od nakazu egzekucyjnego i gdy nakaz ten nadaje się do wykonania w drodze egzekucji.

119. Fakt iż nadanie orzeczeniu zaświadczenia europejskiego tytułu wykonawczego został uznany przez Trybunał w wyroku z dnia 16 czerwca 2016 r., *Pebros Servizi* (C-511/14, EU:C:2016:448), za czynność o charakterze sądowym nie stoi na przeszkodzie temu by mógł jej dokonać notariusz, jeżeli spełnia on wszystkie warunki uznania za sąd w rozumieniu rozporządzenia nr 805/2004.

IV – Wnioski

120. Mając na względzie powyższe rozważania proponuję, aby Trybunał odpowiedział na wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym skierowany przez Općinski sud u Novom Zagrebu (sąd rejonowy w Nowym Zagrzebiu, Chorwacja) w następujący sposób:

- 1) Pojęcie „orzeczenia” w rozumieniu art. 4 pkt 1 rozporządzenia (WE) nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie utworzenia europejskiego tytułu egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych należy interpretować w ten sposób, że tytuł egzekucyjny, taki jak nakaz egzekucyjny wydany przez notariusza w oparciu o dokument autentycznego jest „orzeczeniem” w rozumieniu art. 4 pkt 1 rozporządzenia nr 805/2004, o ile notariusz uprawniony do wydania owego nakazu działający w ramach sprawowania powierzonej mu szczególnej funkcji jako sąd, co zakłada że daje on gwarancje niezależności i bezstronności oraz rozstrzyga mocą własnych kompetencji, wydając orzeczenia, które, po pierwsze, przed nadaniem zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego były lub mogły być przedmiotem postępowania kontradiktoryjnego i, po drugie, od których przysługuje środek zaskarżenia do organu sądowego. Do sądu krajowego należy zweryfikowanie, czy notariusz spełnia wszystkie wymienione wymogi, a w szczególności wymogi niezależności i bezstronności.
- 2) Artykuł 6 ust. 1 rozporządzenia nr 805/2004 należy interpretować w ten sposób, że notariusz, który spełnia wymienione przesłanki uznania za „sąd” stanowi „sąd wydania” w rozumieniu art. 4 pkt 6 i art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 805/2004 i w związku z tym jest upoważniony do nadania zaświadczenia europejskiego tytułu wykonawczego wydanemu przez siebie orzeczeniu, które wobec braku sprzeciwu dłużnika nadaje się do wykonania w drodze egzekucji.